

ΤΑΞΗ: Β' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΧΡΗΣΤΑΚΗ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ: ΑΡΕΤΗ ΨΩΜΑ

Κριτήριο από την Τράπεζα Θεμάτων

Κείμενο 1

Η ζωή μετακόμισε στα δίκτυα

Το άρθρο υπογράφεται από την Τασούλα Καραϊσκάκη και δημοσιεύθηκε στην ηλεκτρονική έκδοση της εφημερίδας Καθημερινή στις 26/08/2022.

Περπατούν μαζί με φίλους στην προκουμαία του παλιού λιμανιού Χανίων με φόντο τη φαντασμαγορική αλυσίδα της φωτισμένης πόλης. Ξάφνου εκείνος βρίσκεται γονυπετής να τη ζητά σε γάμο τείνοντας ανοιχτό το τυπικό κουτάκι με το δακτυλίδι. Εκείνη αιφνιδιάζεται, συγκινείται, κουνά το κεφάλι ζωηρά πως «ναι», όμως μένει πετρωμένη. Το βλέμμα ακίνητο, βαθύ, σαν να παρακολουθεί μια προβολή των αυριανών ημερών της. Οι φίλοι συνέρχονται και τους πείθουν να επαναλάβουν ξανά και ξανά τη σκηνή ώστε, με τα κινητά, να τη βιντεοσκοπήσουν. Τους ωθούν σε μια επαναλαμβανόμενη δράση –σφιχταγκάλιασμα και ατελείωτο φιλί– μη συντελεσθείσα στην πραγματική ζωή. Έπειτα, σκυμμένοι στις οθόνες των κινητών, όλοι μαζί, συνδιαλέγονται πυρετικά για το υλικό που θα αναρτήσουν. Ακόμη και όσοι από τους τυχαίους θεατές απήλαυσαν την αναπάντεχη αναβίωση ενός παρωχημένου ρομαντισμού, δείχνουν να ενοχλούνται από το θέατρο.

Αποσπασμένοι από τον χώρο, σκηνοθετούν τη μύχια στιγμή, αποκλειστικά και μόνο για την πυροτεχνική έκθεσή της στα κοινωνικά δίκτυα. Η ζωή γίνεται αναπαράσταση και η αναπαράσταση αναδύεται στο ψηφιακό κοινωνικό σύμπαν ως πραγματική ζωή. Όμως, το θέατρο, ακόμη κι αν αντιγράφει τη ζωή, δεν είναι πια ζωή, αλλά μια άυλη μετα-πραγματικότητα, όπως εκείνη στην πλατφόρμα SecondLife όπου το άβαταρ του εαυτού σου αναμειγνύεται με άλλους σε ένα φανταστικό διαδικτυακό κόσμο. Την παρακολουθείς κι εσύ μαζί με όσους την μοιράζονται ακόμη κι αν δεν σε έχουν γνωρίσει ποτέ, ρουφάς τις αντιδράσεις, τα σχόλια, ανταποκρίνεσαι, ζεις μια εξωραϊσμένη εκδοχή του συμβάντος και την πολλαπλασιασμένη αγάπη των άλλων.

Τα κοινωνικά δίκτυα, η αυλαία στον κόσμο, το θαυμαστό εργαλείο ιλιγγιώδους αναβάθμισης της ζωής, το πιο γρήγορο μέσο επικοινωνίας με οικείους και τον κόσμο, πρόσβασης σε άτομα, πληροφορίες, υπηρεσίες, οργάνωσης κινημάτων, σωτηρίας ανθρώπων, αποκατάστασης επαφής κατά την πανδημία, διατηρούν διογκούμενες τις σκοτεινές πτυχές χρήσης τους. Δεν είναι μόνο ότι κεντρίζουν τα μίσση, αυξάνουν την πόλωση, την παραπληροφόρηση, τα προβλήματα εξουσίας και ψηφιακής επιτήρησης, αλλά και καθοδηγούν ψυχικές διαθέσεις, χαλκεύουν συμπεριφορές, εμφανίζουν μια πλασματική εκδοχή της θέσης μας στον κόσμο. Εθίζουν.

Συρρικνώνουν τη ζωντανή επικοινωνία· το πληθωρικό ψηφιακό της αντίγραφο μοιάζει να αρκεί. Παίρνουν πίσω τον χρόνο που εξοικονομούν. Και, εν προκειμένω, καταβροχθίζουν κομμάτια, όλο και μεγαλύτερα, της αυθεντικής ζωής.

Κείμενο 2

Μοναξιά χιλιάδες φύλλα

Το παρακάτω τραγούδι, σε στίχους του Κώστα Τριπολίτη και μουσική του Θάνου Μικρούτσικου, ερμηνεύει ο Γιώργος Νταλάρας,. Περιλαμβάνεται στο album Συγγνώμη για την άμυνα (1992).

Τον περισσότερο καιρό σωπαίνεις
στο τζάμι το θαμπό της οικουμένης
κοιτάς αυτά που δεν καταλαβαίνεις
κι ούτε που ξέρεις τι και πώς

Βλέπεις θεάματα πληρώνεις φόρους
επιθυμώντας μ' όλους τους πόρους
να ζεις μονάχα με δικούς σου όρους
και να `σαι ο ίδιος σου πομπός

Άκου κοινό !
Λάθος προφίλ του ανθρώπου ο νους
δεν αντέχει κόσμους αληθινούς
κόλαση υπάρχει μονάχα για τους ζωντανούς

Τα μανιφέστα του καιρού σου μιλά
κίτρινα λόγια με σινιέ ξεφτίλα
πουλάει η μοναξιά χιλιάδες φύλλα
όταν ποζάρει στο φακό

Γλυκιά ακίνητη θολή νιρβάνα
δεν έχεις έρωτες μα έχεις πλάνα
έχεις οθόνη μα δεν έχεις μάνα
ούτε ένα χέρι φιλικό

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Σε 50 - 60 λέξεις να καταγράψεις τα χαρακτηριστικά που αποδίδονται στα κοινωνικά δίκτυα σύμφωνα με το περιεχόμενο του Κειμένου 1.

Μονάδες 10

2^ουποερώτημα (μονάδες 10)

Αν ληφθεί υπόψη ότι στόχοι του προλόγου είναι να εισαγάγει τον αναγνώστη στο θέμα και να προσελκύσει το ενδιαφέρον του, να εξετάσεις με συντομία τον βαθμό στον οποίο η αρθρογράφος του Κειμένου 1 πετυχαίνει να ανταποκριθεί στους παραπάνω στόχους.

Μονάδες 10

3^ουποερώτημα (μονάδες 15)

Να εντοπίσεις στο Κείμενο 1 τρεις λέξεις ή φράσεις με συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας (μονάδες 6) και να δικαιολογήσεις πώς συμβάλλει αυτή η γλωσσική επιλογή της αρθρογράφου στη διαμόρφωση του ύφους του Κειμένου 1 σε σχέση με το θέμα που προσεγγίζει (μονάδες 9).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 30)

Με αφορμή το άρθρο « **Η ζωή μετακόμισε στα δίκτυα**», το οποίο διαβάσατε στην τάξη σας, αποφασίζεις να συντάξεις μια απαντητική επιστολή προς την αρθρογράφο, για να υποστηρίξεις ότι πέραν των αρνητικών χαρακτηριστικών των μέσων κοινωνικής δικτύωσης που καταγράφει, αυτά έχουν και έναν ιδιαίτερα θετικό ρόλο στη ζωή των νέων ανθρώπων. (350 -400 λέξεις)

Μονάδες 30

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 20)

Ποιο είναι το κυρίαρχο ρηματικό πρόσωπο το οποίο επιλέγει ο ποιητής στο ποίημα «Μοναξιά χιλιάδες φύλλα» (μονάδες 4); Ποια είναι η λειτουργία του μέσα στο ποίημα (μονάδες 8); Να την εντοπίσεις και να την αιτιολογήσεις με τα ανάλογα αποσπάσματα του ποιήματος (μονάδες 8).

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Να παρουσιάσεις και να ερμηνεύσεις με σχετικές αναφορές την κατάσταση που βιώνει το κοινό σύμφωνα με το Κείμενο 2. Η απάντησή σου να εκτείνεται σε 100 – 150 λέξεις.

Μονάδες 15

Ευχόμαστε επιτυχία!!!